

ចង់បានមិត្តម្នាក់? ត្រូវតែជាមិត្ត ការណែនាំអំពីការថែទាំសត្វចិញ្ចឹមនិងការការពារសត្វខាំ

ចងក្រងដោយ:
René Grobler, Amanda Klette,
Netcare Trauma Division
Daniel Stewart & Terence Scott
Global Alliance for Rabies Control

World Health Organization

ភាសារបស់សត្វឆ្កែ

អ្វីដែលសត្វឆ្កែរបស់ខ្ញុំប្រាប់ខ្ញុំ?

ព្រមាន

គួរឱ្យសង្ស័យ

ការព្រួយបារម្ភ

បំភ័យ

ខឹង

មិត្ត

ត្រូវការទឹកនៃង
(ភ្នែកត្រចាញ់)

ខ្ញុំជាស្នេហារបស់អ្នក

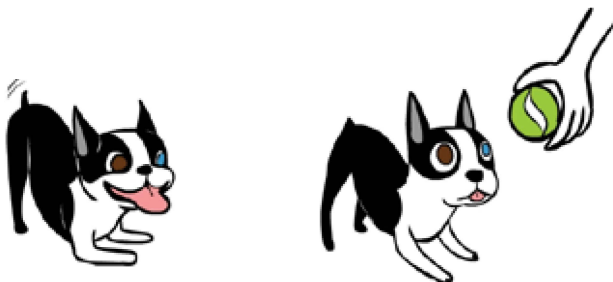
រីករាយ

លប្ប

ជំរាបសួរ, ខ្ញុំស្រឡាញ់អ្នក (ស្វាគមន៍)

ខ្ញុំមានភាពរូសរាយ
(លេងសើច)

រួចរាល់ហើយ!

អ្នកនឹងអោយចំណីខ្ញុំ

ត្រេកអរខ្លាំង

© 2011 Lili Chin www.doggiedrawings.net

aili

World Health Organization

របៀបដែលក្មេងមិនគួរលេងជាមួយសត្វឆ្កែ

វាងាយស្រួលណាស់គ្រាន់តែស្រមៃមើលថា តើមនុស្សគួរមានលេង ជាមួយគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច

ជៀសវាងយកអាហារ
របស់មនុស្ស

ជៀសវាងការរំខានដល់សត្វ
ឆ្កែនៅពេលពួកវាកំពុងស៊ី
ចំណីអាហារ

ជៀសវាងការលូត
របស់ក្មេងលេង

ជៀសវាងការយកឆ្អឹងឬវត្ថុ
លេងរបស់សត្វឆ្កែ

ជៀសវាងសំឡឹង
មុខអ្នកផ្សេង

ជៀសវាងការសំឡឹងមុខសត្វឆ្កែ

ជៀសវាងការរំខាននៅ
ពេលកេងលក់

ជៀសវាងការរំខានដល់សត្វនៅ
ពេលដែលពួកគេកំពុងសម្រាក។
ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យសត្វឆ្កែដេក។

ជៀសវាងការរំខាន

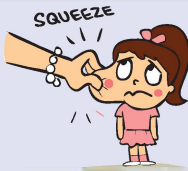
ជៀសវាងការចាប់ កន្ទុយ ឬ
ត្រចៀក

ជៀសវាងការឡើងលើឬជិះជាន់

ជៀសវាងការឡើងលើឬជិះជាន់

ជៀសវាងការទាញថ្ពាល់

ជៀសវាងការអោប។
សត្វឆ្កែភាគច្រើនមិនចូលចិត្តទេ។

ជៀសវាងការស្រែកនិង
ការធ្វើអោយខ្លាច

ជៀសវាងការស្រែក
សម្លេងស្រែកនិងសម្លេងខ្លាំងៗ
ទៀតដូចជា ស្រែក ស្ត្រី ។ល។

Poster adapted from resources available by Dr. Sophia Yin at www.dr.sophiayin.com

World Health Organization

ជាតំណាងនៅក្នុង

World Health
Organization

ការទទួលខុសត្រូវរបស់ម្ចាស់សត្វចិញ្ចឹម

សេរីភាព៥យ៉ាង

វាជាការទទួលខុសត្រូវរបស់យើងដើម្បីប្រាកដថាសត្វនីមួយៗទទួលបាន

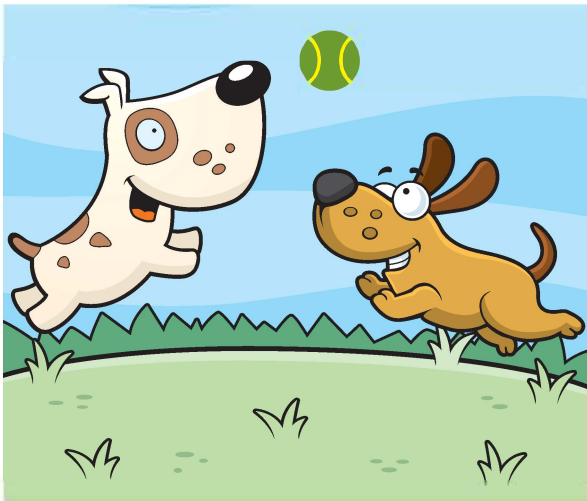
1. ម្ហូបអាហារដែលមានសុខភាពល្អនិងទឹកស្អាត

2. ទីជម្រកនិងជាសុខភាព

3. ព្យាបាលនៅពេលឈឺឬឈឺចាប់

4. មានសុខភាពល្អនិងមិត្តភក្តិសត្វលេងជាមួយ

5. យើងត្រូវប្រាកដថាសត្វរបស់យើងមិនភ័យខ្លាច ឬ សប្បាយចិត្ត

World Health Organization

មិនគួរដាស់អោយភ្ញាក់ពេលដែល សត្វឆ្កែដេកលក់

រីករាយនិងបង្កើតមិត្តភាពជាមួយសត្វចិញ្ចឹមរបស់អ្នក

វាជាការទទួលខុសត្រូវដ៏ធំធេងនិងមានសិទ្ធិក្នុងការមានសត្វចិញ្ចឹម។
ធ្វើជាមិត្តភក្តិជាមួយសត្វចិញ្ចឹមរបស់អ្នកហើយនិយាយទៅកាន់ពួកគេ!
ពួកគេអាចជាមិត្តល្អបំផុតរបស់អ្នក ហើយល្អក្នុងការរក្សាអាជីវកម្មបារាំង!

អ្នកត្រូវតែបង្ហាញការគោរពចំពោះសត្វទាំងអស់
ដូចជាអ្នកបង្ហាញការគោរពចំពោះបងប្អូនប្រុសស្រី ឪពុកម្តាយនិងគ្រូ។

ប្រសិនបើអាច រកសាលាបណ្តុះបណ្តាលសត្វឆ្កែ
ដែលអាចបង្រៀនពាក្យបញ្ជាសត្វឆ្កែមូលដ្ឋាន ។

ប្រសិនបើអ្នកចង់បានមិត្ត អ្នកត្រូវធ្វើជាមិត្ត!

World Health Organization

ចំណីអាហារមានគុណភាពនិងទឹកស្អាត

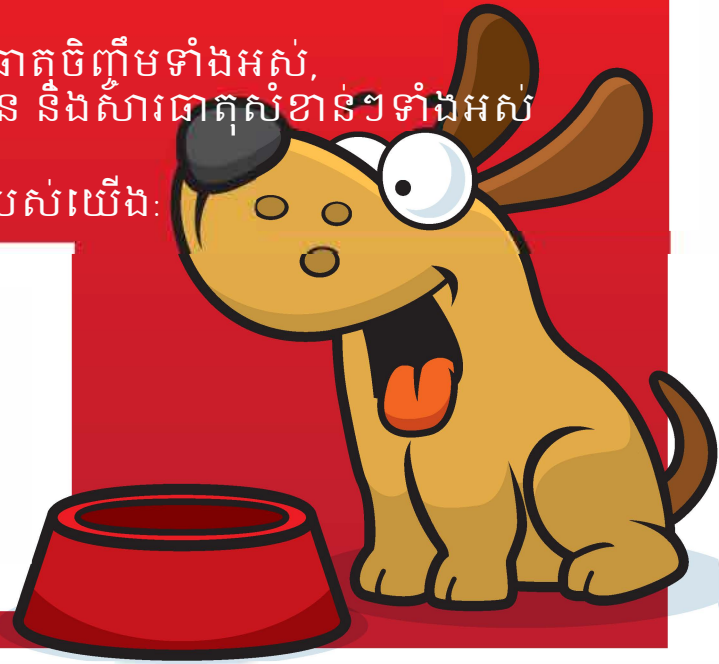
សត្វទាំងអស់, ដូចយើង,
ត្រូវការរបបអាហារមានគុណភាពជាមួយសារធាតុចិញ្ចឹមទាំងអស់,
វីតាមីននិងសារធាតុរ៉ែ ជាតិកាល់ស្យូម ប្រូតេអ៊ីន និងសារធាតុសំខាន់ៗទាំងអស់
ដែលមាននៅក្នុងអាហាររបស់យើង។
អាហារដែលយើង គួរ និង មិនគួរ ចិញ្ចឹមសត្វរបស់យើង:

គួរ

- សាច់ដែលចម្អិនបានល្អ ✓
- សាច់មាន ✓
- ត្រីសាច់ម៉ុន ✓
- បន្លែ ✓
- ជាតិសរសៃនិងធញ្ញជាតិ ✓
- ជំទ្វងផ្អែម ✓

មិនគួរ

- ស្ករស្ករក្នុងក្បាល X
- ផ្លែទំពាំងបាយជូរ X
- ខ្ទឹមបារាំង X
- ការហ្វូ X
- ខ្ទឹមស X
- ស្ករកៅស៊ូ X
- គ្រឿងស្រវឹង X

តម្រូវការសុខភាពជាមូលដ្ឋាន

សត្វទាំងអស់អាចឈឺ បុន្តែយើងអាចការពារបាន

សត្វត្រូវការ: ថ្នាំបង្ការជារៀងរាល់ឆ្នាំ

ថ្នាំទំលាក់សត្វល្អិតជារៀងរាល់ពីរបីខែម្តង
នាំទៅកាន់ក្លីនិកសុខភាពសត្វយ៉ាងតិចម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ

ការធ្វើផែនការគ្រួសារសត្វតាមរយៈការក្រៀមសត្វចិញ្ចឹមរបស់
យើងក៏សំខាន់ផងដែរ។ ធ្វើបែបនេះអាចការពារមិនឱ្យសត្វ
កើតបានកូនច្រើនដែលយើងមិនអាចថែទាំបានត្រឹមត្រូវ។

World Health Organization

ស្វែងរកពាក្យ

R	B	D	K	T	Q	P	L	A	Y	X	A	L	P	S
U	P	D	O	G	X	A	S	D	H	F	U	O	I	N
N	B	J	M	N	T	I	O	R	E	P	E	T	T	I
R	D	X	U	B	Q	Y	D	K	P	R	U	P	B	F
B	H	U	B	O	A	L	D	F	A	X	C	V	M	F
A	T	I	U	N	W	O	Z	W	N	D	I	O	P	S
R	G	W	W	E	B	V	Y	I	T	R	B	A	L	L
K	Z	A	O	Q	V	E	T	G	O	O	R	E	W	Y
Y	I	L	X	C	V	B	N	M	H	O	U	I	O	G
P	O	K	I	P	U	P	P	Y	U	L	T	T	H	B
A	S	D	F	H	F	J	H	K	Z	B	E	A	R	S
D	W	A	G	W	E	Y	T	Y	F	A	M	I	L	Y
Q	O	P	C	B	M	S	Z	C	X	V	R	L	E	W
T	O	Y	S	Z	V	B	W	D	T	Y	I	L	S	P
E	T	U	I	K	F	U	R	C	B	L	E	A	S	H

BALL (បាល់)
 BARK (វែក៖)
 BONE (ឆ្អឹង)
 DOG (សត្វឆ្កែ)
 DROOL (ហៀរទឹកមាត់)
 FAMILY (ទីកមាត់)
 FUR (វ៉ែម)
 LEASH (ខ្សែចងសត្វឆ្កែ)
 LOVE (ស្រឡាញ់)
 PANT (ដង្កក់)
 PET (សត្វចិញ្ចឹម)
 PLAY (លេង)
 PUPPY (កូនឆ្កែ)
 RUN (វ៉ត់)
 SNIFF (ហិត)
 TAIL (កន្ទុយ)
 TOYS (របស់ក្មេងលេង)
 VET (ពេទ្យសត្វ)
 WAG (ធ្វើចលនា)
 WALK (ដើរ)

World Health Organization

ការបង្ការគឺប្រសើរជាងការព្យាបាល

សត្វឆ្កែមិនដឹងថាការខាំអ្នកគឺខុសទេ។

ជាញឹកញាប់សត្វឆ្កែខាំនៅពេលពួកគេភ័យខ្លាចឬព្យាយាមការពារខ្លួន។
ដើម្បីកុំឱ្យសត្វឆ្កែខាំយើងត្រូវយល់ថា:

- តើសត្វឆ្កែមានអារម្មណ៍យ៉ាងណា
- តើធ្វើយ៉ាងណាចូលទៅជិតសត្វឆ្កែអោយមានសុវត្ថិភាព
- ពេលណាមានសុវត្ថិភាព និង ពេលណាមិនមានសុវត្ថិភាព
ពេលលេងជាមួយសត្វឆ្កែ

ដោយយល់អំពីឥរិយាបថសត្វឆ្កែនិងការជៀសវាងពីស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់
យើងអាចជៀសវាងពីការខាំ។

អ្វីគួរធ្វើ ✓

សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់

- តឹងសាច់ដុំ
- បះកន្ទុយ
- ស្លឹកត្រចៀកទៅក្រោយ
- រត់ចេញក្រោយ
- ហឹង្សា
- ការភ្ញាក់ផ្អើល
- សំឡឹងមើលខ្លាំង
- បះរោម

- ដាក់ដៃនៅខាង
- ឈរឆ្ងាយ

មិនគួរធ្វើ ✗

- រត់ចេញពីឆ្កែ
- ស្រែក ឬសួនស្លោ
- សំឡឹងភ្នែកឆ្កែ

បើអ្នកត្រូវសត្វខាំ

- កុំរុញឆ្កែទៅឆ្ងាយ
- កាន់អោយជាប់
- បើសិនអ្នកដូល ធ្វើខ្លួនដូចជាបាល់
ដោយដាក់ដៃនិងជើងចូលខាងក្នុង

World Health Organization

ការពារសត្វខាំ

តើយើងការពារពីការខាំរបស់សត្វឆ្កែយ៉ាងដូចម្តេច?
សត្វឆ្កែដែលយើងស្គាល់:

នៅពេលដែលកូនឆ្កែនៅក្មេងយើងគួរតែលេងជាមួយពួកគេឱ្យបានល្អ
ដើម្បីប្រាកដថាពួកគេមិនខ្លាចមនុស្ស។

កូនឆ្កែគួរតែរីករាយក្នុងការលេងជាមួយមនុស្សដើម្បីធានាថាពួកគេធ្លាប់បាន
មនុស្សចាប់កាន់ ហើយពេលគេធំឡើងវានឹងមិនខាំមនុស្ស។

នេះជារបៀបដែលយើងភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយសត្វចិញ្ចឹមរបស់យើង។

ម្ចាស់ទាំងអស់គួរតែរៀនពីរបៀបប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយសត្វឆ្កែរបស់
ពួកគេដូច្នេះពួកគេអាចចៀសវាងពីស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់និងពួកគេ
គួរបង្ហាត់ឆ្កែរបស់ពួកគេឱ្យប្រព្រឹត្តល្អនៅជុំវិញមនុស្ស។

ក្រៀវសត្វចិញ្ចឹមរបស់អ្នក។

សត្វឆ្កែឈ្មោលដែលមិនបានក្រៀវមានភាពកាចហើយឈ្លានពានដល់សត្វនិងមនុស្ស។
ឆ្កែព្រឺអាចមានជម្ងឺប្រសិនបើមិនបានក្រៀវ។

ការមិនក្រៀវសត្វចិញ្ចឹមរបស់អ្នកអាចនាំអោយមានគ្រោះថ្នាក់
ដល់មនុស្សនិងសត្វឆ្កែផ្សេងទៀត។

សត្វឆ្កែដែលយើងមិនស្គាល់:

បើសិនជាឆ្កែរត់សំដៅទៅរកអ្នក ចូរឈរឱ្យស្ងៀមហើយនៅស្ងៀមស្ងាត់។

ទុកឱ្យសត្វឆ្កែហិតអ្នក ហើយនៅពេលវាដើរចេញ អ្នកគួរតែដើរយឺតៗ

និងស្ងៀមស្ងាត់ក្នុងទិសដៅផ្ទុយពីសត្វឆ្កែ។

នៅឱ្យឆ្ងាយពីសត្វឆ្កែណាដែលអ្នកមិនស្គាល់។

នេះរួមបញ្ចូលទាំងសត្វឆ្កែដែលមានជាប់ច្រវាក់ឬនៅខាងក្នុងរបង។

មិនត្រូវដេញឬចោលរបស់អ្វីទៅលើសត្វឆ្កែឡើយ។

កុំខានសត្វឆ្កែដែលកំពុងស៊ី កំពុងដេកឬបំបៅដោះកូន។

ត្រូវដឹងអំពីទីកន្លែងជុំវិញអ្នកនិងសត្វឆ្កែដែលរស់នៅក្បែរៗ ។

ធ្វើមិត្តភក្តិជាមួយសត្វឆ្កែនិង គោរពកន្លែងរបស់ពួកគេ។

កុំវៃ ទាត់ ឬ ស្រែកដាក់សត្វឆ្កែ ហើយនៅឆ្ងាយពីសត្វឆ្កែ
ដែលមានលក្ខណៈចម្លែក។

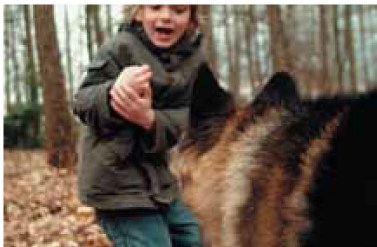
World Health Organization

ជម្ងឺឆ្លង

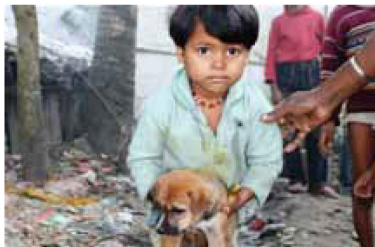
អ្វីទៅជាជម្ងឺឆ្លង

វីរុសជម្ងឺឆ្លងគឺប៉ះពាល់តែថនិកសត្វប៉ុណ្ណោះហើយភាគច្រើនកើតលើសត្វឆ្កែ។ វីរុសនេះរស់នៅក្នុងទឹកមាត់នៃថនិកសត្វ។ វីរុសឆ្លងចូលរាងកាយរបស់សត្វ និងមនុស្សដែលមានសុខភាពល្អតាមរយៈការខាំ ក្រញៅ (ខ្លាច) ឬ លិតស្មាមរបួស។ មេរោគនេះបង្កឱ្យមានការស្លាប់ប្រសិនបើមិនបានព្យាបាល។

យើងអាចបង្ការជម្ងឺសាហាវនេះដោយចាក់វ៉ាក់សាំងប្រឆាំងនឹងជម្ងឺឆ្លងអោយសត្វរបស់យើង។

ជៀសវាងសត្វខាំ.

ជៀសវាងចាប់កាន់ឆ្កែដែលមិនស្គាល់

ជៀសវាងឆ្កែលិចឬក្រញៅ

តើជម្ងឺឆ្លងអាចព្យាបាលបានទេ?

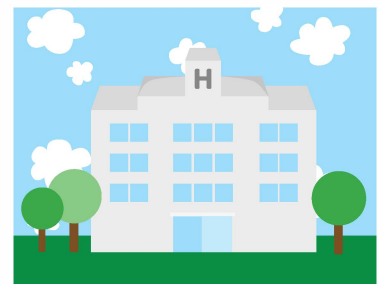
យើងត្រូវព្យាយាមការពារជម្ងឺឆ្លងដោយចាក់វ៉ាក់សាំង។ នៅពេលដែលមេរោគសញ្ញានៃជម្ងឺឆ្លងលេចឡើងហើយយើងមិនអាចព្យាបាលបានទេ។

មាន៣ ជំហានសាមញ្ញ ៗ ដើម្បីការពារជម្ងឺឆ្លង:

1. ជៀសវាងការខាំដោយសត្វណាមួយ។
2. បើសិនជាមានការខាំដោយសត្វណាមួយ ត្រូវលាងសំអាតមុខរបួសភ្លាមៗ ជាមួយទឹកនិងសាប៊ូរយៈពល១៥នាទី។
3. ប្រាប់មនុស្សពេញវ័យអំពីការខាំពីព្រោះពួកគេត្រូវនាំអ្នកទៅគ្លីនិកឬមន្ទីរពេទ្យដើម្បីចាក់ថ្នាំបង្ការជម្ងឺឆ្លង។

ចំណាំ:

ប្រសិនបើអ្នកមិនអាចរកឃើញមនុស្សពេញវ័យឱ្យទៅជាមួយអ្នកទេចូរអ្នកទៅជាមួយមិត្តភក្តិព្រោះវាសំខាន់ណាស់ដែលអ្នកទទួលបានជំនួយ។

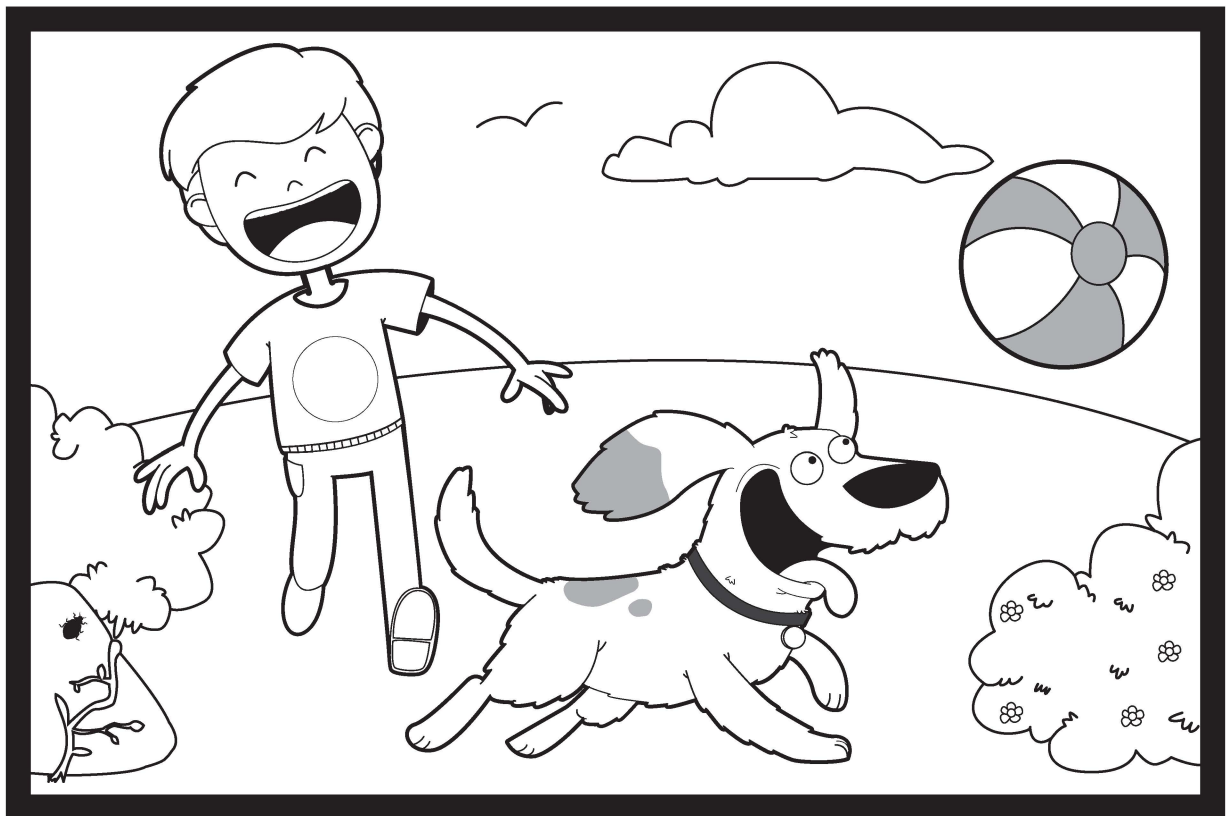
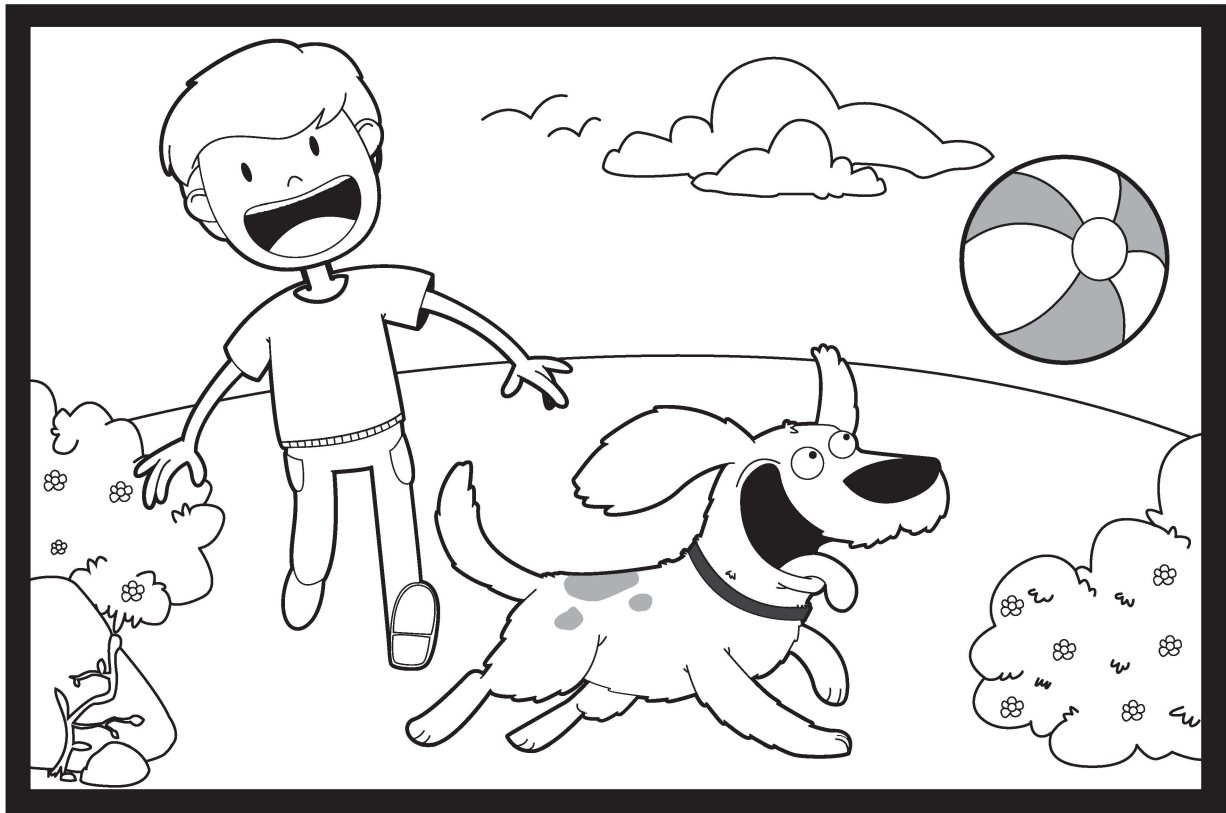

World Health Organization

rabies questions or queries:
www.rabiesalliance.org

ស្វែងរកចំណុចខុសគ្នា

(មាន ១៣ ចំណុច)

World Health Organization

ការការពារជម្ងឺឆ្លង

បើសិនជាមានការខំដោយសត្វឆ្លង ត្រូវលាងសំអាតមុខរបួសភ្លាមៗ និងទៅកាន់គ្លីនិក។

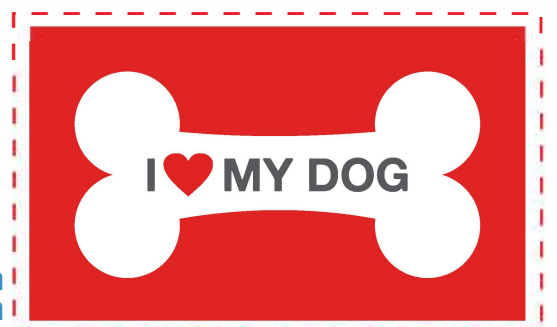
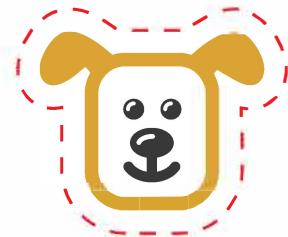
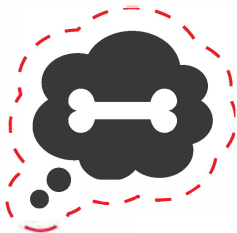
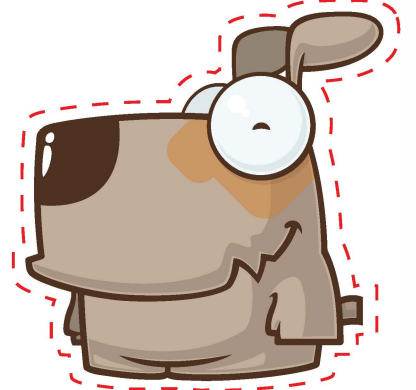
ត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីជៀសវាងការខំពីសត្វឆ្លង

- ✗ នៅអោយឆ្ងាយពីសត្វឆ្លងដែលអ្នកមិនស្គាល់
- ✗ នៅអោយឆ្ងាយពីសត្វឆ្លងដែលមានសក្តានុពលខ្លាំង
- ✗ សត្វឆ្លងទាំងនោះអាចនឹងខាំអ្នក
- ✗ កុំវៃ ទាត់ឬ ស្រែកដាក់សត្វឆ្លង
- ✗ កុំរំខានសត្វឆ្លងកំពុងតែស៊ីចំណី កំពុងដេក ឬកំពុងបំបៅដោះកូន

Agriculture, environmental affairs & rural development
Ministry of Agriculture, Forestry & Rural Development
Phnom Penh, Cambodia

Copyright © 2014 by the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries. Designed by D. Cooke Department of Agriculture, Environmental Affairs & Rural Development, Veterinary Epidemiology Section 033 3476267

ស្នូមអបអរសាទរ

វិញ្ញាបនបត្រនេះត្រូវបានប្រគល់ជូន

ដោយសារតែខ្ញុំដឹងពីរបៀបធ្វើឱ្យមានសុវត្ថិភាពនៅជុំវិញសត្វឆ្កែ

ខ្ញុំសន្យានឹង៖

- តែងតែសាកសួរមុនពេលខ្ញុំចិញ្ចឹមសត្វឆ្កែ។
- មិនសំឡឹងមុខសត្វឆ្កែ។
- ឈរស្ងៀមដូចជាដើមឈើ" ឬ "ធ្វើដូចជាដុំថ្ម"
ប្រសិនបើសត្វឆ្កែរងមកជិតខ្ញុំ។
- មិនរំខានសត្វឆ្កែកំពុងតែស៊ីចំណី កំពុងដេក
ឬកំពុងបំបៅដោះកូន

World Health Organization

